

Kas on võimalik pangandus, mille eesmärgiks on sotsiaalne kasu inimestele.

Üldiselt heaks kiidetud sotsiaalse panganduse mõistet ei ole olemas, kuid on mitmeid häid sõnastusi, mis annavad aimu sellest, mis eesmärkidest lähtudes tegutsetakse. Siin on iseloomustavateks sellised märksõnad nagu alternatiivne, eetiline, roheline, jätkusuutlik ja väärtuspõhine panganduseks. Euroopas kasutatavaid mõisteid vaata lähemalt (vt <https://www.social-banking.org/the-institute/#social-banking>)

Sotsiaalne pangandus kirjeldab selliseid pangandus- ja finantsteenuseid, mille peamine eesmärk on aidata kaasa inimeste, riigi ja kogu planeedi arengule. See tähendab eelkõige seda, et võetakse arvesse meie inimeste, organisatsioonide tegevuste sotsiaalset, ökoloogilist, kultuurilist ja majanduslikku mõju.

Rahalise kasumi teenimine ei ole sotsiaalse panga puhul põhieesmärk, vaid see on jooksvate tegevuskulude katmise vahend. Põhitähelepanu on suunatud eelkõige meie klientide hoiustatud raha suunamisele sinna, kus see kõige enam saab toetada elu edendamist, inimeste ühiskondlike, kultuuriliste ja ökoloogiliste eesmärkide saavutamist. Oluline on, et meie kliendid, hoiustajad teavad kuhu ja millistesse projektidesse nende raha paigutatakse, seega väga olulisteks printsiipideks tegevuse avatus ja läbipaistvus.

Kui võrdleme ühiskonda inimorganismiga, võime kujutleda raha verena ning pankasid ja pangasüsteemi vereringet võimaldavate veresoontena. Mis tähendab, et raha ringlus majandusorganismis peab toimuma tõrgeteta. Raha eesmärk ei saa olla teha ainult raha, sest see suurendab rahamassi kui sellist ja see ole enam proportsioonis reaalmajanduse arengutega, mille tagajärjeks on inflatsiooni ja hindade kasv. Sealt edasi on suur oht finants- ja majanduskriisideks. Oluline osa selles vereringes on eetilistel, sotsiaalselt vastutustundlikel investeeringutel, mis ei ole vastuolus keskkonna või inimarengu eetiliste põhimõtetega. Näiteks ei saa eetiliseks pidada alkoholi, tubaka, sõjatööstuse ja diktatuuriga seotud investeeringuid. Eetiline on investeerimine ettevõtetesse, kes vähendavad oma ebasoodsat keskkonnamõju ega riku inimõigusi (lapstööjõu ja töökaitsega seotud küsimused).

Näiteks võib tuua ...

Esimesi väärtuspõhised panku oli Saksamaal 1974. aastal asutatud GLS pank (Gemeinschaftsbank für Leihen und Schenken), mis sai alguse vajadusest rahastada Bochumi linna Waldorf kooli rajamist. Traditsiooniline kommertsbank kooli ehitamiseks aga laenu ei andnud. Üks kooli rajajatest, Wilhelm Ernst Barkhoff, tuli ideele tagada kogu pangalaen ühistagatisega, nii, et kõik laenust osasaajad vastutasid nii enda kui ka teiste samast laenust osasaajate laenu tagasimaksmise eest. Pärast majandus- ja finantskriise on GLS pank jõudsalt kasvanud. Laenude kogumaht 2016. aastal ulatus 2,5 miljardi euroni. GLS Pank on rahastanud rohkem kui 24 600 ettevõtet, projekti või organisatsiooni. Lisaks on kuni 5000 ettevõtet ja mittetulundussektori klienti avanud GLS pangas oma ettevõtte pangakonto. Huvitav fakt on see, et praegu elab Viljandimaal ja tegeleb biodünaamilise põllumajandusega ka üks selle panga asutajaliikmeid.

Itaalias tekkis samuti vajadus eetilise finantsasutuse järgi, mille eesmärk ei olnud ainult kasumi teenimine, mis oli läbipaistev ning väärtustas sotsiaalset aspekti ja elu edendamist. Nii loodi Itaalias 1994. aastal esimene eetiline finantsasutus Banca Etica jne.

Hetkel on Euroopa erinevates riikides 13 ühises võrgustikus tegutsevat sotsiaalset panku, teise hulgas ka Hea Koostöö HLÜ (www.heapank.ee). Sotsiaalpankunduse mõju ei ole veel maailmas suur, kuid on näha, et selle olulisust väärtustatakse üha enam. Eetilised finantsasutused ei rõhu ainult sotsiaalsele panusele, vaid ka sellele, kuidas maailm kui tervik peaks muutuma ning kuidas see mõjutab meie kõigi elu.

Kuidas sellised pangad töötavad ja millised on arenguvõimalused Eestis? Kõigest sellest kuuleb lähemalt meie lühiseminaril: „Sotsiaalse panganduse töötuba“ mis toimub Viljandi Vabas Waldorfkoolis Lutsu tn 3 saalis, 10. oktoobril kella 18.00-19.30.

Kõik huvilised on oodatud.

Seminarit korraldavad Hea Koostöö HLÜ poolt Tiit Urva ja Triinu Hansen.